

Myosotis Palustris

DIKTER

URVAL UR

EN STÖRRE SAMLING

Andra häftet

Pris: 1 mark.

IV
Kopier

14.1.29.

Lit. Saml.

DIKTER

URVAL UR EN STÖRRE SAMLING

AF

MYOSOTIS PALUSTRIS.

Prostemman Ligeboj Malustris

ANDRA HÄFTET.

WIBORG,
N. A. ZILLIACUS' TRYCKERI, 1899.

RIKTER

INNEHÅLL

Innehåll.

	Sid.
Hvarför dikta?.....	5
Inledning.....	6
Till fixstjärnorna.....	10
Liten flickas visa för sin kanariefågel.....	13
Till solen 1897.....	16
Barnets fråga.....	20
Moderskärlek.....	21

Hvarför dikta?

(Diktad vid sjuåttio år.)

Hvarför vill jag ständigt dikta,
för det falska pappret bikta
hvarje känsla i mitt hjärta,
glädjefull och full af smärta?

Jag ej vet det, kan det säga —
Vill odödligt namn jag äga?
Nej! Jag lugna vill mitt sinne
allt bevara för mitt minne.

Hvad naturen kan berätta,
vill i ord jag öfversätta,
ty hvad ädelt, skönt mig tyckes,
dit min tanke hänförd ryckes.

Hvad att minnas värdt jag finner
det med tanken ej försvinner,
ej jag mycket öfverväger,
skrifver straxt. Allt pappret äger.

Inledning.

Natur, min moder, dig jag ger min sång!
Hur skön du är, belyst af morgonsolen
i färgens prakt; din sommartid vid polen,
„där dagen dröjer hela natten lång“;
din hulda vår, dess blomster, löf i knopp
och fåglars sång i skog och fåglars tropp
i vatten, hvälfvande det lätt i dyning
och daggen, blixtrande i morgongryning.
Guds skapar-hand i allting här jag ser;—
det är hans sol som lif och färger ger.

Jag dig besjunger jätte-kraft natur;
de forsars svall och hafvets höga vågor
och nattens hemska, röda norrskenslågor;
vid blixst och åska regnets starka skur

och midnattstormen, som med tjut och gny
bort öfver månen jagar sky på sky;
de höga alper, snöbetäckta, fasta;
de flammor som vulkaners gap uppkasta.
Ej blicken mättas af att skåda allt
hvad Gud blott med sitt ord har frambefallt.

Jag dig besjunger dunkla, tysta natt
med dina solars här i ändlös öken;
de långt aflägsna nebulosors töcken;
för våra ögon blott en ljusning matt;
och dig, vår sol, vårt ljus, vårt lefnadshopp,
dig älskar och dig fruktar jag — ditt lopp,
där blixstsnabbt du igenom rymden ilar,
säg, hvart det bär, då aldrig du dig hvilar?
Dock, hvilan? Gud! Hvad blef den för
vår jord?

Förödelse, förfäran utan ord.

Sol! Skall du slockna och i evig natt
vi då förgås i köld, i mörkrets fasa
och likt dämoner, qual, förtviflan rasa
och ingen ängel taga jorden fatt?
Skall, se'n du öfvergifvit oss, vi få
en annan sol, ett annat ljus vi nå
och så få lif igen och nya krafter,

som lifva upp naturens alla safter?
Säg! Eller skola i vulkanens famn,
om jorden remnar, vi nå dödens hamn?

Men skulle ock det ljus, som nu i prakt
bestrålar oss, från oss för alltid slockna,
och täta dimmor omkring jorden tjockna
och, kylda af af mörkrets tysta makt,
oss döda, eller i vulkanens eld,
i remnad jord, till död, vår kropp bli fälld,
vår själ dock lif i evigheten finge,
ty, till en himmelsfärd vår ande ginge,
blott männ'skan i sitt jorde-lif gjort godt
och hjärtat slagit för det rätta blott.

Ett ögonblick i evighetens längd
är människolifvet här. Vi aldrig ana
hvert jorden följer solen på dess bana;
för all vår kunskap porten här är stängd;
vi veta blott att evigt lif här nås,
då kroppen uti jordens mull förgås.
Guds vishet djup på jorden man ej finner,
Hans makts oändlighet vår blick ej hinner.
I himlarna Han plats åt oss beredt
och vishet att den finna, Han oss gett.

Vi böra hata lumpen egoism
som tänker blott på sig och glömmer andra,
som blott sig själf vill dyrka, annat klandra
och så förfaller uti atheism
och den i materialismens dy
sig bökat in och stoffet ej kan fly,
och alla de i lättjans pölar falla;
skenhelgonet må skys dock mest af alla.
Gud frihet oss till hvarje handling gaf;
vi välja få från vaggan till vår graf.

Vi böra därför älska, Oskuld, dig
som ler så ljuft i barnets klara öga
och er, I alla mäktiga och höga
och ädla genier på lifvets stig;
och allting i naturen, där man ser
Guds vishet, allmakt, som till vördnad ber
och Snille, dig, då tankar, sanna, sköna
din mäjsels, pensels, pennas värk bekröna.
Att detta älska, Gud, Du bistånd gif
åt krafter, smidde här vid jordens lif.

Till fixstjärnorna.

Sköna stjärnor
I, som gifven
Till vår jord ert milda sken
sorgsna tankar
I fördrifven.
Vördnad för Guds storhet ge'n.

Eder åsyn
till det höga
leder tankens tysta fjät;
eder åsyn
för vårt öga
visar Guds oändlighet.

Ethern edra
strålar förer
genom mörka rymdens värld;

hvarje kropp ert
sken berörer;
intet hindrar ljusets färd.

Solen lyser —
hjärtat hoppas, —
då dess stråle till det når;
plantan grönskar,
träden knoppas,
allt till lif och fågring går.

Och ju längre
ljuset skrider
uti etherns vida rund;
himlen strålar;
dystra tider
glömmas under sådan stund.

Dock I solar
bleknen alla
vid den kraft som danat er;
och naturens
under falla
för Guds allmaktsvishet ner.

Människan ej
Honom fatta
kan. Han är af evighet;
ord och toner,
färger, matta
till att te Hans härlighet.

Han i rymden
eder strödde,
våldiga i storlek, prakt.
Edra dimmor
världar födde,
världar, under uti makt.

Han kan edra
strålar dämna,
Han planeter splittra kan;
blott vår tankes
flygt ej hämma,
har han lofvat, vill ej Han.

Därför fria
tanke smyg ej,
slingrande i mörka brott!

Uti drömmars
villor flyg ej;
sträck din flygt mot himlen! blott!

Sköna stjärnor,
skänken, skänken
af det ljus er skaparn gaf!
klara solar
blänken, blänken,
lysen stigen till vår graf!

Liten flickas visa för sin kanariefågel.

Hur kan du lilla fågel
qvittra så ljuft och gladt?
Känner du fröjd och sällhet,
fången i burens natt?

Får ej på qvisten gunga,
aldrig se stjärnors ljus;

får ej din glädje qvittra
vid friska böljors brus.

Får ej bland ängens blomster,
i fjärlars ystra ring,
fläktad af vårens vindar,
skåda dig fritt omkring;

Aldrig i syskonskaran,
med längtans ystra fart,
fly genom trädens grenar
att nå till hemmet snart.

Kan ej på snabba vingar
ila mot rymden blå
och då i klara toner
högt dina drillar slå.

Aldrig af far och moder
kyssar och smekning få, —
hur kan du lilla fågel
känna dig lycklig då?

Fågeln:

Klaga ej därför flicka,
bunden af läxans lag,
får du dock fri och glädlig,
fröjda dig hvarje dag.

Om och ditt öga skymmes
nån' gång af sakna'ns tår,
tänk då att fångna fågeln
aldrig sin frihet får.

Till solen 1897.

Sol! Hvi slocknar ej ditt öga,
tåras ej din blick ännu?
Lika klar ifrån det höga
blickar ned till jorden du.

Dock uppå Armeniens slätter
skränar stridens vilda mod;
svärdens svängas, bajonetter
blixtra, drypande af blod.

Åskor dåna ur kanoner,
mitrailleuser döden ge;
Under krigsmusikens toner,
döende till himlen be.

Se, till häst de stolta, ystra,
friska ynglingar i rad —
stympade, med blickar dystra,
falla de lik trädens blad.

Och de starka männens skara —
mod i sinnet, blodet varm, —
stupande i stridens fara,
stönande vid jordens barm.

Bomber och granater rasa
och raketer, svärd och pik,
alla sprida dödens fasa,
bygga högar utaf lik.

Krig elände är på jorden,
vällar fattigdom och qual,
sonlös mången moder vorden;
faderlösa utan tal.

Men där ryslig råhet råder;
ingen unnas någon frid,
för att hjälpa, kriget må där
hämna allt med blodig strid.

Skoningslöst man stympar, mördar
utan orsak, tallös mängd,
renhet, oskuld icke vördar —
och till räddning vägen stängd.

Att vanäras och att jordas
levvande är gräslig lott;
därom kan ej skildras, ordas,
Grymhet högsta höjd här nått.

Kan du sådant allt beskåda,
våldig i ditt majestät,
där bland stjärnor du tycks råda
öfver många världars fjät.

Gjut din stråle uti hjärtan,
och till räddning en och hvar
skyndar för att lindra smärtan,
hindra nödens, sorgens dar.

För att medla stora tvister,
tusendtal gå ut till strid;
månget ädelt hjärta brister,
slocknar blick till evig tid.

Sköna sol, hur vi dig skåda,
våldig i ditt majestät.
Du på intet dock kan råda,
ty en Gud styr dina fjät.

Endast Han vet *hvem* som plågas
hvem som lider orätt nu;
väntar än tills måttet rågas:
Han vet allt — du intet, du.

Därför lika huld du skickar
dina strålar till vår jord
och med dina klara blickar
skiljer kärlek ej från mord.

Barnets fråga.

„Låt mig veta, goda fader
hvem där högt i höjden bor,
som till oss från stjärnors rader
blickar genom molnens flor?“

„Gud, Han heter“, — fadren säger,
„Han är hvarje väsens vän;
allting Han på jorden äger,
allting uti himmelen“.

„Och när man till Honom beder:
Fader vår, oss godhet lär,
ser Han ömt på oss hit neder
från Sin himmel där Han är“.

Moderskärlek.

Nu våren i sin högsta fågring är
och redan knoppar hela Flora bär
och driller slå vår lärka och vår svala —
en del af blomstren ligga än i dvala,
men snart naturens lif till morgnad går
och skogens sång af eko svaren får.

Allt andas kärlek, kärlek lifvar allt;
men denna kärlek är ej tusendfallt
en del af moderskärleken, den varma,
som öfver barnens fel sig vill förbarma,
fast obesvarad — kan hon älska dock;
från deras vård hon förs af intet lock.

Finn's hon i norr, finn's hon vid sydlig pol,
så äro barnens löjen hennes sol
och deras skrik för henne skönsta toner
då glädjeskrin de äro. Himlens zoner
för henne öppna sig vid deras smek
och bästa skådespel är deras lek.

Så äro de, då de gå än i kolt,
då de bli stora, blickar hon så stolt
på sina barn som blifvit starka, sköna
och med sin kärlek henne rikligt löna.
Ja, det är blomsterdoft i härlig skog —
är skönsta sång som näktergalen slog.

LITET BOTANIK.

Innehåll.

	Sid.
Quercus mæ.....	27
Rosæ mæ.....	29
Populus tremula.....	30
Pinus et Betula.....	32
Caffea Arabica.....	33
Nicotiana tabacum.....	34
Secale cereale.....	36

Quercus meæ.

Sex unga ekar hade jag.
Som telningar i rum de sköttes;
med dem min hela tid förnöttes,
ty jag var hos dem natt och dag.

Då hvar och en af dem blef stor,
planterades de ut i parken,
bland gräs och blomster uti marken — —
Med en som telning, döden för.

De fem som stodo döden mot:
den första växte frisk och frodig,
med stammen rak, mot höjden, modig;
men fäste hade ej dess rot.

Den störtades af vinden ned
och vissnande till slut förtärdes
förtorkad; ej dess märg mer närdes
tills flod, med storm, den förde med.

Den andra ock af vinden drefs
långt ut på hafvet uti oro —
ej vissnad, lefvande de foro
båd' stam och blad; ej något refs.

Den tredje högt sin krona bar —
dess qvistar växte rika, vida,
där rak den sida stod vid sida
bland ekarne som funnos kvar.

• Då slog en blixtnad uti dess stam
och eken föll uti sin blomning;
men genom raden for en domning,
då tungt omkull den föll där fram.

Den fjärde grönskar härligt. Vid
är kronan, stammen smärt och kraftig;
men bort till sydlig jord, mer saftig
den fördes till en längre tid.

Den femte är än mycket ung —
dess friska blad för vinden skälfva,
och högre, vidare, sig hvälfva,
där stolt den står i ljusröd ljung.

Rosæ meæ.

I min trädgård växte många
täcka blomster, stora, små;
växte där i rader långa
röda, hvita, gula blå.

Trenne rosor i en knippa. —
En bucket de formade.
Att ej skilja dem, jag klippta
ville ingen af de tre.

Alla voro mig så kära;
hvitgul, skär och mörkröd varm
deras färg. Jag ville bära
alla tre invid min barm.

Gud ej ville. Tvänne fingo
bättre plats i annan jord.
Ägarene — med dem gingo.
Ej min saknad hade ord.

Och den tredje, dyra, kära
rosen gör min själ så nöjd.
Den bland blomster är min ära,
den bland blomster är min fröjd.

Populus tremula.

Fastän dagen strålar glad,
inga vindar leka,
hvarför darra aspens blad
ständigt lika veka?
Hvarför i den dunkla dal,
där de skogar utan tal
slumra uti skugga sval
aspens suckar eka?

Lilla blomma du också,
som så lifligt nickar,
ock till natten ro kan få,
sluta dina blickar;
icke arma aspens blad,
tystna då, ej står han glad
i de gröna trädens rad;
ängsligt ständigt vickar.

Säg du vind, som ilar vild,
hvarför aspen skälver,
suckande, en sorgens bild,
jämt sin krona hvälver?
Stackars aspens hjärta är
fullt af kärlek, som det tär;
håller trolös vindfläkt kär;
derför aspen skälver.

Pinus et Betula.

Björken stod vid flodens vatten,
speglade sig dagen, natten.
Tallen stod på andra stranden,
barren fällande i sanden.
Stående på gröna vallen
björken säger då till tallen:
„Huru skön jag är, mig skåda,
skönaste utaf oss båda;
smärt jag är och löfven grönska
i en färg man bäst kan önska;
mina qvistar vinden smeker,
i min krona fågeln leker
och min stam är hvit, är lika
brudens sidendrägt den rika.“
„Du är vacker“, — medger tallen, —
„vacker äfven såsom fallen;
vackrare än jag; jag äger —
nu förlåt hvad jag dig säger, —

ej din fågring blef mig gifven, —
men då du af stormen rifven
står helt naken, — jag min grönska
kan ge alla dem, det önska.

Coffea Arabica.

I Abyssiniens heta skog
du föddes att bedåra alla,
du hvarje ålders hjärta tog,
jemt vid din åsyn gumman log
och gamla jungfrur dig åkalla,
och aldrig få de af dig nog.

Nicotiana tabacum.

Nicôt har hemtat dig från Frankrikes strand,
Amerika födde den «skatten»;
du öfver Atlanten kom ock till vårt land;
du breddes på land och på vatten.
Nu rymderna skalla
af loford om dig,
du tjusade alla dig hängåfvo sig,
du blef mångens gud;
de lydde ditt bud
och älskad du blef mer än skönaste brud.

O, Nicotiana, du drottning så huld,
du mäktiga, höga furstinna!
din makt den är större än makten af guld,
du hjärtan millioner kan vinna.
Dig ynglingen dyrkar
och mannen har kär,

och tiggaren fyrkar
för din skuld begär,
och bildhuggeri,
musik, måleri
ej fångsla, för din skull man går den förbi.

Men djupt uti barmen en orm du dock när,
hvars hemliga gift kan ge döden
och hur du än lockande, tjusande är,
dock växlande ä' dina öden,
ty mången föraktar
och dig öfverser,
den efter dig traktar
man hånfullt beler.
Där bo du kan få,
uti hvarje vrå
det otänktbart är att där renlighet nå.

Secale Cereale.

Du växte i din lilla värld
vid bondens låga hydda;
där var du, till din sista färd,
du mogen föll för skördarns svärd,
beredd till bröd, att skydda
från hunger, — mycket värd.

Du, rik på korn, så saftig, grön,
ditt ax emot oss sträckte!
Du gaf oss alla dina frön
och tog utaf oss ingen lön,
blott redda brödet räckte.
Vår framtid log så skön.

Men åter kommo år af nöd
då vi med hunger stredo
och redde till af bark vår bröd
och väntade med ångest — glöd,
vid qvalen djupt vi ledo,
på dig du hulda död.

Men af vår Gud vår bön blef hörd;
vi tröst i nöden funno,
ty åkern gaf en riklig skörd;
till hemmet frid och fröjd blef förd;
vi hoppets höjder hunno,
men snart blef friden störd.

Ett skarpt förstånd dig tog om hand
och till ett gift dig redde.
Det fördes se'n till alla land —
det fann ock väg till Suomis strand
och till fördärfvet ledde,
i sinnen tände brand.

Se'n detta gift du blef, man dig
ej kunde mer berömma;
hvar ännu det kom, på hvarje stig
det dragit split och strid med sig,
det röda blod fått strömma —
blef månget litet krig.

Du gift, se'n vägen du fann hit
och firad blef på färden
med mycket ståt och pomp och nit
och hjärtan tog här bit för bit —
säg, fann i hela världen
en konung större svit?

Gå åter till det mål du fått
att endast hunger lindra!
O, dröj ej qvar vid denna lott
att fresta blott till nöd och brott.
Nej, hellre brotten hindra
och göra endast godt!

